

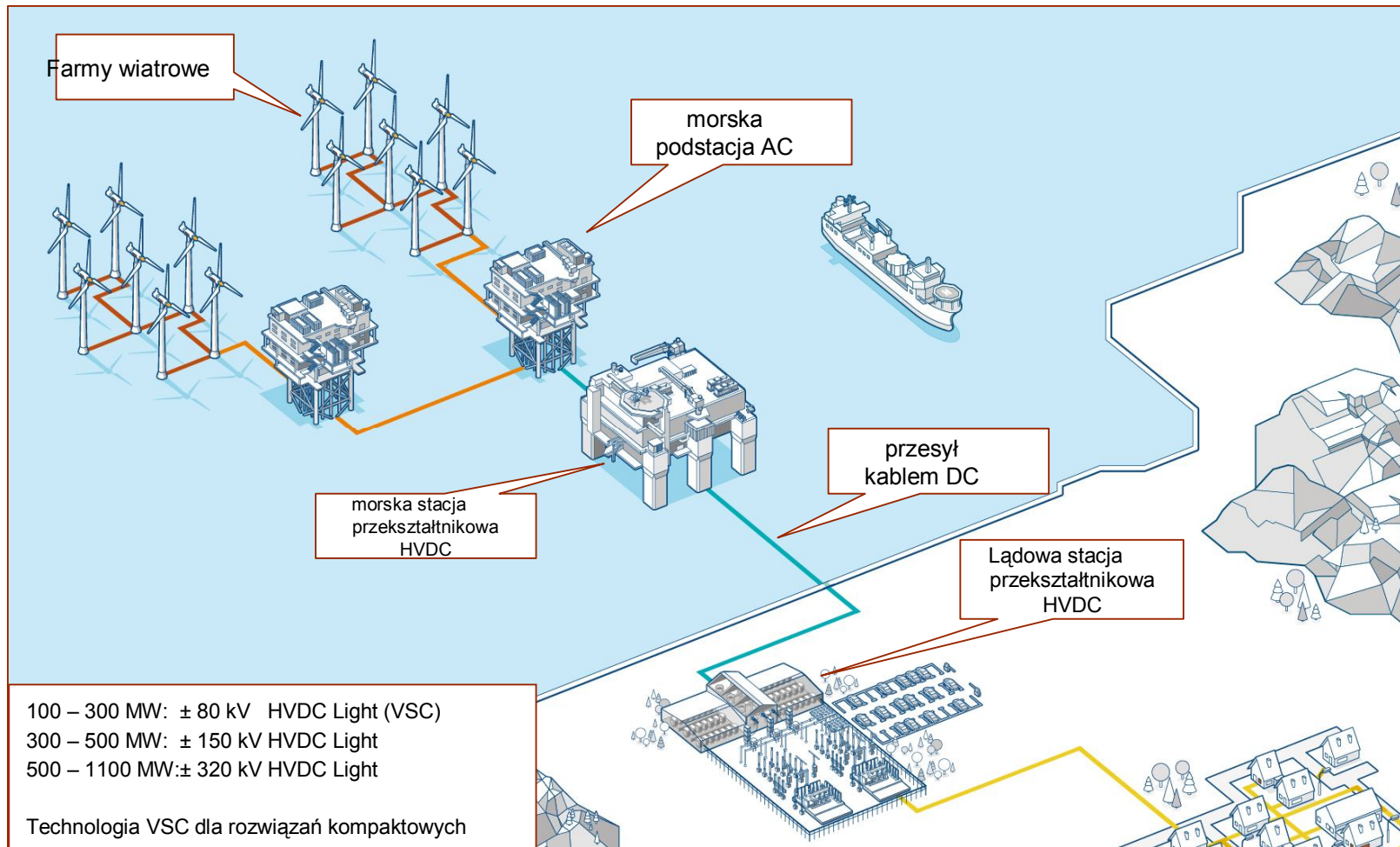
Warszawa, 2012-11-30

Jarosław Sokołowski

Technologie sieci morskich wg ABB

Elementy sieci HVDC

[DC movie](#)

Kable WN - Produkcja

- Fabryki w Europie i USA
- Znaczny wzrost produkcji w szwedzkiej fabryce, która wytwarza kable podmorskie i lądowe
- Uruchomienie w USA pod koniec 2012 nowej fabryki, wytwarzającej kable lądowe, w tym sekcje lądowe dla przyłączy morskich farm wiatrowych

Kable WN - Układanie

AMC Connector

- Budowa zainicjowana przez ABB
- Duży statek wycarterowany przez ABB na 5 lat
- Najbardziej wydajny pod kątem układania kabli statek na rynku
- Długość 157 m. Głębokość zanurzenia 9 m
- Załadunek kabli 6000 + 3000 ton

Team Oman

- Średniej wielkości statek wycarterowany przez ABB na 5 lat
- Długość 86 m. Głębokość zanurzenia 4,5 m
- Załadunek kabli 3600 ton

Zabudowany specjalnie pod kątem wykonywania wykopów pod kable przez wyspecjalizowaną spółkę Canyon UK

Centrum morskich operacji kablowych w Holandii

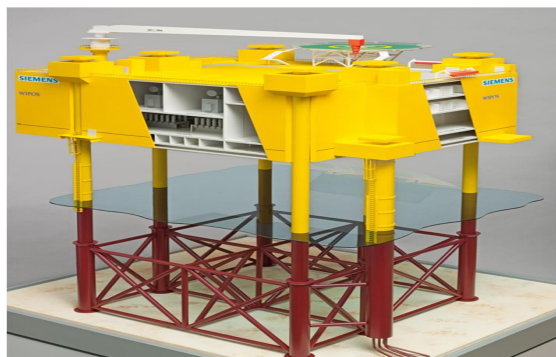
Platformy HVDC

Konwencjonalna platforma stacjonarna (jacket & topside)

Wykorzystywana przez ABB dla BorWin 1 (pracuje od 2010) i Dolwin 1 (planowane ukończenie w marcu 2013)

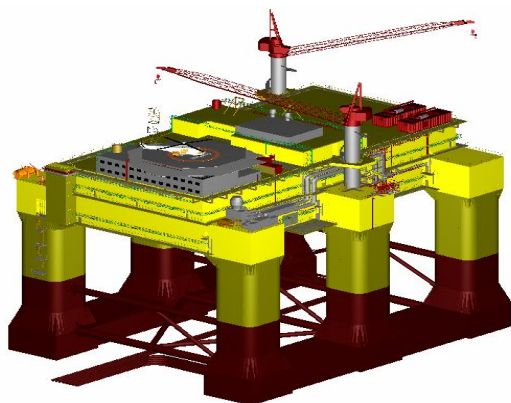
- + Sprawdzona koncepcja - niezawodność/ certyfikacja
- + Dużo stoczni z doświadczeniem produkcyjnym
- Instalacja/podniesienie tylko w okresie maj-wrzesień
- Wymaga największego na świecie dźwigu pływającego (koszt, dostępność) oraz wielu dźwigów morskich

Platforma samopodnośna

Samoinstalująca się (unosząca się)

- + Nie jest wymagany duży dźwig pływający
- + Wiele stoczni jest przygotowanych do produkcji (bez ryzyka projektowego)
- Ograniczone doświadczenie w przypadku dużych platform >10 000 ton
- Zbyt skomplikowana budowa systemu unoszenia oraz platformy, by obsługiwać operację unoszenia dla tej masy

Platforma grawitacyjna

Wykorzystywana przez ABB dla Dolwin 2 (działa od 2014 r.) oraz w innych projektach. Unikalna koncepcja stworzona przez ABB i Aibel

- + Sprawdzona konstrukcja półzanurzalna ale umieszczona na dnie morskim - mały wpływ na środowisko
- + Nie jest wymagany duży dźwig pływający
- + Łatwa do wycofania z eksploatacji
- Konkurencyjność dla mniejszych zastosowań <700 MW?

Wiedza oparta na wielu zakończonych i trwających projektach przyłączania elektrowni morskich

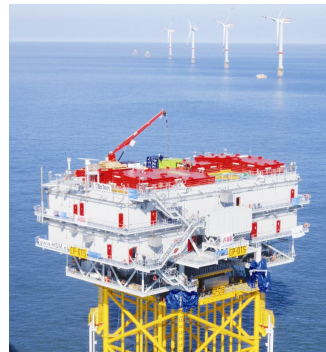
Princess Amalie
120 MW
przyłącze AC

Borwin 1
400 MW
przyłącze HVDC

Valhall
80 MW HVDC
Zasilanie z brzegu

Thornton Bank
325 MW
przyłącze AC

Dolwin 2
900 MW
przyłącze HVDC

Troll 1 & 3
80+80 MW HVDC
Zasilanie z brzegu

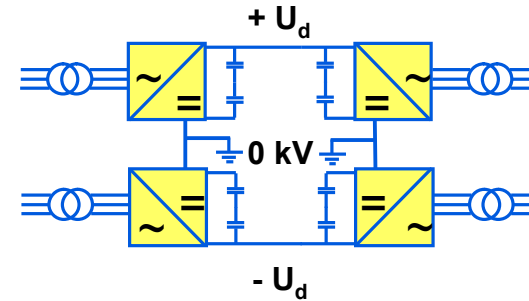

Dolwin 1
800 MW
przyłącze HVDC

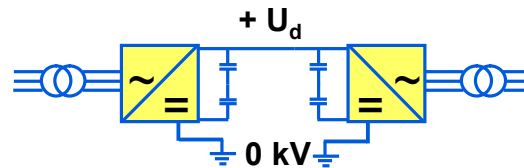
Przetwornice AC/DC (technologia VSC)

DC Voltage	580 A	1140 A	1740 A
+/- 80 kV	100 MVA	200 MVA	300 MVA
+/- 150 kV	190 MVA	370 MVA	540 MVA
+/- 320 kV	400 MVA	790 MVA	1200 MVA
+/- 640 kV	800 MVA	1580 MVA	2400 MVA

Układ dwubiegunowy

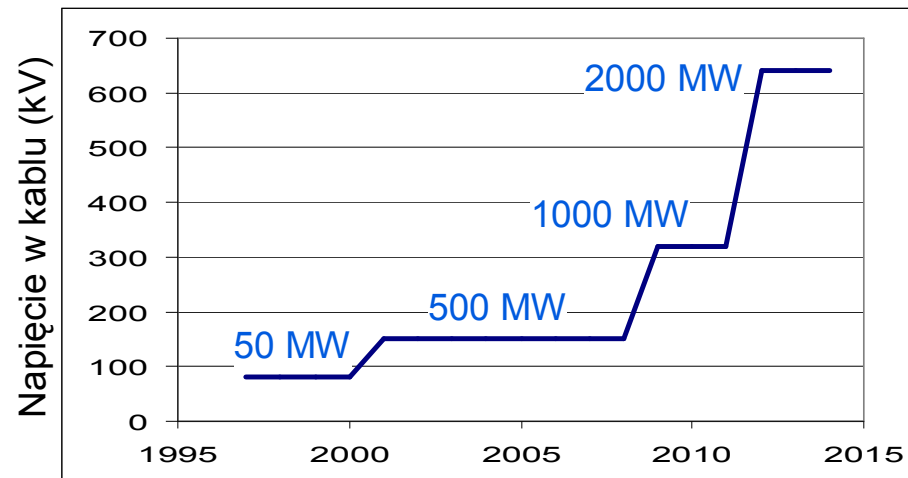
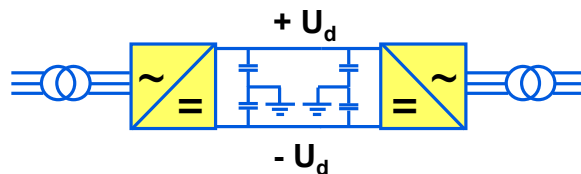

Układ asymetryczny jednobiegunowy

Przesył DC za pomocą kabli do 320 kV obecnie. (500 kV)

Układ symetryczny jednobiegunowy

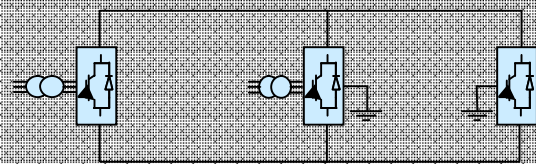

Ścieżka rozwoju HVDC w kierunku sieci DC

Połączenie DC punkt-punkt

Obecnie najbardziej zaawansowane rozwiązanie

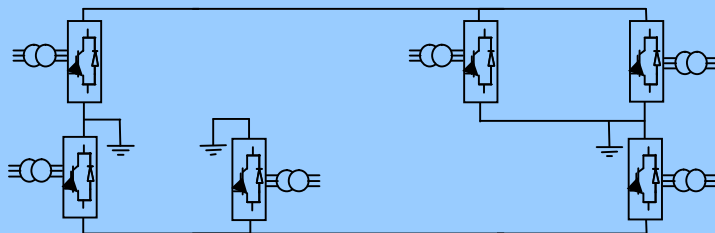

Sieć DC 3-terminalowa (2011)

Omawiana w kilku projektach

Jedna dostawa ABB w latach 80. (Classic)

Pierwsze dostawy z wyłącznikiem PE

Sieć DC multiterminalowa (2015)

Koncepcja przyszłościowa

Rozwiązanie dla sieci morskich, itp.

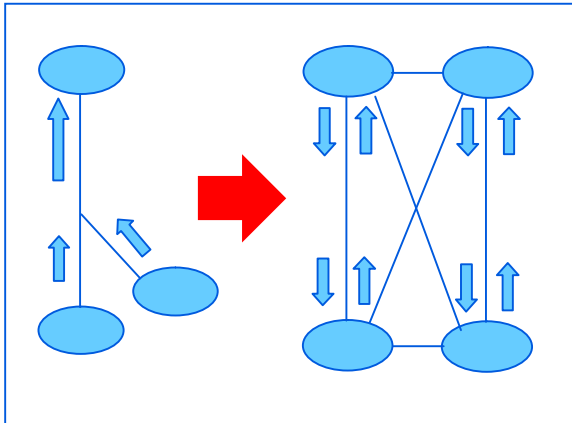
Ulepszony wyłącznik DC

Wyzwania dla sieci DC:

- Awarie linii (szybkie zabezpieczenie + wyłącznik DC)
- Kontrola & Stabilność (Sterowanie przepływem mocy)
- Redundancja

Sieci przesyłowe HVDC od regionalnych do kontynentalnych

Sieci DC vs AC

Jedyne rozwiązanie podmorskie
Redukcja strat
Większa przepustowość

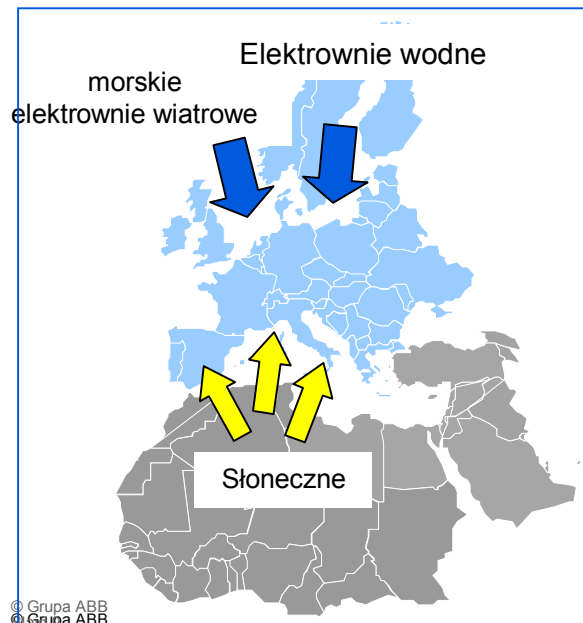
Dlaczego teraz:

morskie elektrownie wiatrowe,
ograniczenia sieci (moce zwarcia, sterowalność
przepływu)

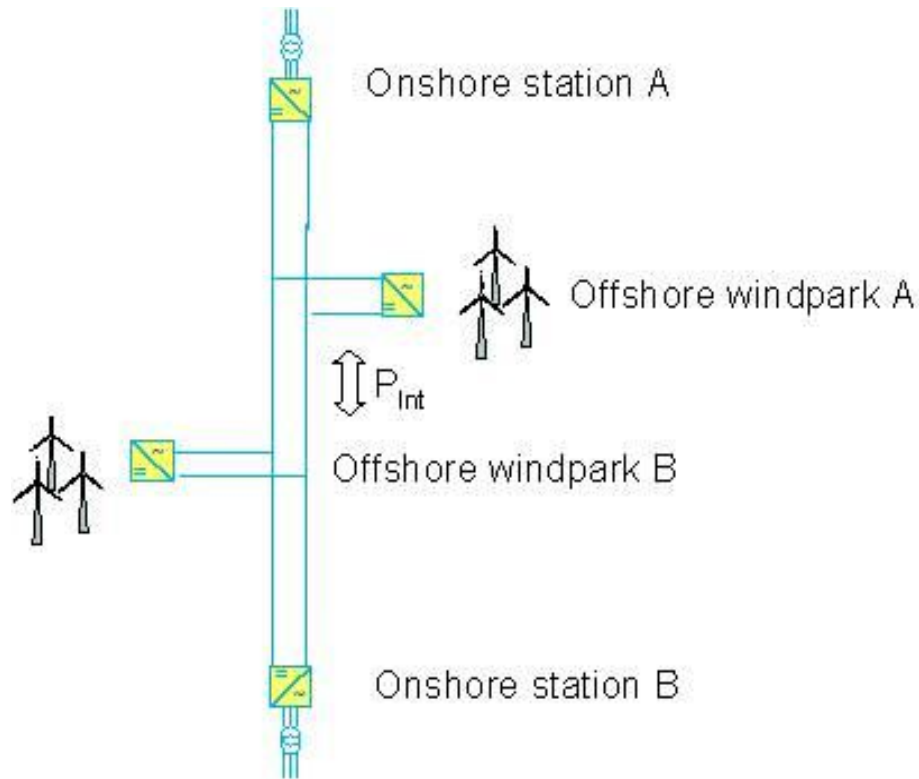
Systemy i komponenty HVDC Light dojrzały

Wyzwania:

Wyłączniki DC & Przetwornice DC/DC
Ramy regulacyjne

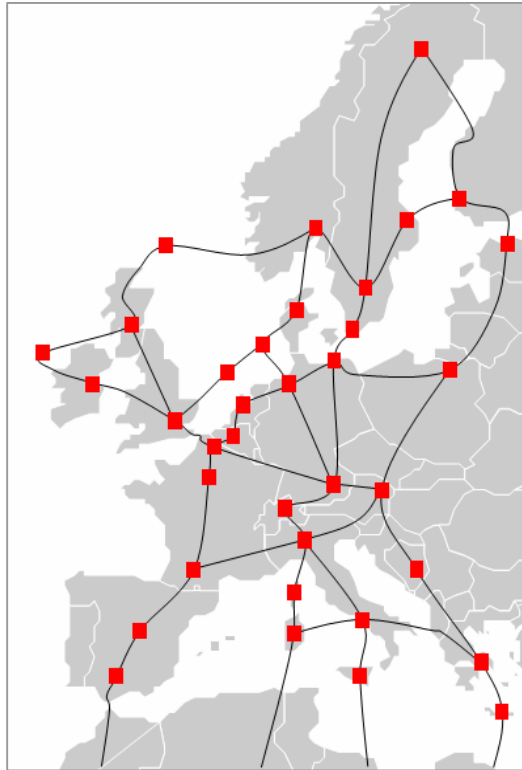
Regionalna sieć przesyłowa HVDC

- Typowa regionalna sieć przesyłowa DC jest określana jako system, który obejmuje jedną strefę ochrony przez zwarcie doziemnym DC.
  - Czasowa i rzadka utrata całego systemu HVDC ma ograniczony wpływ na cały system zasilania.
  - Szybki restart niedotkniętej awarią części systemu
  - Wyłączniki HVDC nie są wymagane
  - Zazwyczaj konfiguracje promieniowe lub gwiazdowe sieci
  - Ograniczona moc znamionowa

Możliwość budowania już teraz, z istniejącymi i sprawdzonymi technologiami

Międzyregionalna sieć HVDC

Sieć przesyłowa DC, która może pracować:
Niezależnie od jednego lub kilku zakłóceń
(izolacja awarii)
W różnych trybach pracy w przyłączonych
systemach AC- & DC
Przeszkody technologiczne do pełnej
realizacji:
Wyłącznik DC i szybkie zabezpieczenia
Sterowanie przepływem mocy
Automatyczne przywrócenie sieci
Wysokonapięciowe przetwornice DC/DC
Globalne zasady/ regulacje pracy wymagane
do akceptacji przez rynek

**7/11/2012 ABB poinformowało, że zakończono prace badawcze nad
Hybrydowym Wyłącznikiem HVDC dla mocy 1000MW i czasie wył. 5ms**

- The AWC Project (full commissioning in 2020)
  - Transmission backbone of 600 km on the US east coast
  - State of the art technologies, Multi terminal HVDC
  - Enabling the connection of 6.000 MW offshore power and/or playing the role of interconnector for 2.000 MW
  - Total cost of 5 billion US\$ split in five segments with the first (A) from New Jersey to Delaware

- The Elizabeth Project - Elia
  - Acquisition of a strategic participation of 10%, previously owned by Atlantic Grid Investment (AGI) in the first segment of the AWC project
  - Ownership of 5% of the 10% owned by AGI in the other segments
  - Long term consultant contract for the project

- Second world's most valuable brand: more than \$110 billion, a major investor in renewable energy.

- Investment fund in renewable energy, part of COFRA Group (C&A)

- Major conglomerate, industrial goods & services in a broad range of sectors (import/export in textile, food chemicals, energy, etc.)

- Atlantic grid investment: founders of the AWC project, owned by Transelect which is a transmission developer
→ AGI is looking for a financial and expert partner

- Elia can add expertise to the project

Power and productivity
for a better world™

